

SAKSFRAMLEGG

Hovedkomiteen for miljø- og arealforvaltning

Arkivsaksnr.: 11/1188-5

Arkiv: K54

VANNREGION VEST- VIKEN- HØRINGSUTTALELSE OM DOKUMENTENE: VESENTLIGE VANNFORVALTNINGSSPØRSMÅL I VANNOMRÅDER TYRITJORDEN OG VALDRES

Forslag til vedtak:

1. Ringerike kommune er i store trekk enig i de utfordringene for forvaltning av vassdragene, slik dokumentene påpeker. Hovedutfordringer er knyttet til jordbruk, spredte avløp og annen menneskelig påvirkning. Steinsfjorden er en del av Tyrifjorden som har spesielle utfordringer.
2. Arbeidet med Vanddirektivet er svært ressurskrevende for kommunene. Ringerike kommune anbefaler at det ses på muligheten for å overføre mer ressurser til kommunene for gjennomføring av dette arbeidet og at arbeidsformen til vannforskriftsarbeidet er under stadig evaluering.
3. Gjennomføring av tiltak for å bedre vannkvalitet vil kunne pålegge myndigheter, sektorer (slik landbruk) og privatpersoner betydelige utgifter. Ringerike kommune anser det som viktig at de nødvendige tiltak for å oppnå minst «GOD» vannkvalitet i vannforekomstene i kommunen, utføres. Det er derfor stort behov for avklaring og innføring av økonomiske og juridiske virkemidler og støttemuligheter.

Sammendrag

Dokumentene «Vesentlige vannforvaltningsspørsmål » for vannområdene Tyrifjorden og Valdres behandler de viktigste årsakene til at vannforekomster innenfor regionen ikke har «GOD» økologisk og kjemisk vannkvalitet. Dokumentet er hovedsakelig basert på eksisterende kunnskap om vannforekomstene. Det har også blitt gjennomført noe vannprøvetaking i utsatte vassdrag.

De vesentlige utfordringer er knyttet til Jordbruk, spredte avløp og menneskelig aktivitet. Steinsfjorden har spesielle utfordringer på grunn av dens biologiske og kjemiske tilstand, samt utforming og geografi. Dokumentene om «vesentlige spørsmål» skal legge føringer for videre arbeid i vannområdene og er et grunnlagsdokument for forvaltningsplaner av områdene, som skal være på plass i løpet av 2015. Denne forvaltningsplanen vil legges ut på høring.

Innledning / bakgrunn

Dokumentene om vesentlige vannforvaltningsspørsmål har ligget ut på høring med høringsfrist 31.12. På grunn av sykdom og kapasitetsutfordringer har rådmannen ikke hatt muligheten til å behandle saken innenfor høringsfristen. Rådmannen har bedt Buskerud Fylkeskommune om utsettelse til 21. 02. for å kunne behandle saken i både HMA, FMS og KS men ikke fått aksept for dette. Uttalelsen som behandles i dag er oversendt BFK 15. januar med forbehold om politisk godkjenning i HMA møte 4.02.13. En referatsak om arbeidet i vannområdene vil bli lagt frem HMA, FMS og KS, der det også informeres om «vesentlige spørsmål». Forvaltningsplanen, som «vesentlige spørsmål» er grunnlagsdokument for vil legges frem for politisk behandling i alle politiske fora når denne er på høring (sannsynligvis i 2015).

Vanndirektivet ble innført i 2006 gjennom Vannforskriften og er hjemlet i forurensingsloven, plan- og bygningsloven og vannressursloven. Fylkeskommunene er vannregionmyndighet. I Norge er det nå 11 vannregioner med 108 vannområder. Hver region skal utarbeide sin egen forvaltningsplan med tiltaksprogram i løpet av 2015.

Dokumentet om vesentlige vannforvaltningsspørsmål beskriver utfordringene for vannforvaltningen så langt i prosessen. Hensikten er å skape grunnlag for bred medvirkning og forankring av prioriteringene i god tid før utkastet til endelig forvaltningsplan sendes på høring i 2014. Dokumentet vil skape en felles forståelse om de viktigste utfordringer knyttet til forvaltning av våre vassdrag.

Ringerike kommune er del av to vannregioner: Vest- Viken og Glomma. Regionene har utformet hvert sitt dokument om vesentlige spørsmål. Denne Høringsuttalelsen gjelder bare Vannregionene Glomma, siden det er her Ringerike har størst arealer, vannforekomster og utfordringer. Områder i Vannregion Glomma befinner seg stort sett innenfor markagrensen. Dokumentene «vesentlige spørsmål» i denne regionen konsentrerer seg mest om utfordringer innenfor tettbebygde områder i Oslo og omland. Rådmannen har derfor vurdert at det ikke er nødvendig med en egen høringsuttalelse på dokumentet «Vesentlige vannforvaltningsspørsmål» i Vannregion Glomma.

Dokumentene er resultat av arbeidet som er gjennomført av styringsgruppe, arbeidsgruppe og referansegrupper/innspill fra interesseorganisasjoner i vannområdene.

Det er mange interesser og utfordringer knyttet til vannbruk i Ringerike. Vannet i Ringerike har betydning for vinning av vannkraft, reiseliv, landbruket, kommersielt fiske, rekreasjon, resipient for avløp mm.

Kommunens totalareal utgjør 1553km², hvorav 1060 km² (68%) er skog, 117,7 km² (7,6%) ferskvann og 66 km² (4,2%) utgjør dyrka mark. Deler av de høyereliggende skog- og fjellområdene har tynt markdekke som bufrer lite mot sur nedbør.

Det har vært en karakteriseringsprosess i alle kommunene i Norge for å samle og systematisere tilgjengelig kunnskap om de ulike vannforekomstene.

Karakteriseringsprosessen kan beskrives slik:

Alt vann – elver, innsjøer, grunnvann og kystnært vann – deles inn i passende geografiske enheter som kalles vannforekomster. En vannforekomst kan være et grunnvannreservoar, en innsjø som er større enn 0,5 km², en elvestrekning, et system av elver eller et bekkefelt som har ganske like egenskaper.

Inndelingen i vannforekomster gjøres for å lette og tydeliggjøre framtidig vannforvaltning.

Beskrivelse av saken

Generelt om arbeidet med Vannforskriften

Vannregionene (VR) og vannområdene (VO) er inndelt etter nedslagsfelt. Dette betyr at Ringerike kommune har areal i flere vannområder. I tillegg er Ringerike både del av vannregionen Glomma og Vannregionen Vest Viken. Hver av regionene har egen koordinator og egne høringsdokumenter. Det er et høringsdokument for «vesentlige spørsmål» for hvert VO. Hvert VO har en egen styringsgruppe, arbeidsgruppe, faggrupper og referansegrupper. Vannområdene har blitt gitt store friheter i hvordan arbeidet organiseres for å sikre lokal forankring.

I kommuner som er del av flere vannområder og regioner (slik Ringerike), innebærer denne arbeidsformen stor ressursbruk. Ringerike kommune anbefaler at det ses på muligheten for å overføre mer ressurser til kommunene for gjennomføring av dette arbeidet og at arbeidsformen til vannforskriftsarbeidet evalueres i forhold til effektivitet og ressursbruk.

Kommunen har en nøkkelrolle for å legge til rette for god vannforvaltning, og i å utvikle Vannforskriften til et nyttig verktøy i kommunens arbeid med å bevare og skape god vannkvalitet. Ringerike kommune ser det som viktig at de nødvendige tiltakene for å oppnå minst GOD vannkvalitet i vannforekomstene i kommunen utføres. I en situasjon der sentrale myndigheter har inngått en avtale med EU om hvordan denne prosessen bør drives fram gjennom anvisninger i Vannforskriften (EU's vannrammedirektiv), er det også av avgjørende viktighet at sentrale myndigheter tar det nødvendige ansvaret knyttet til en god finansiering av aktuelle tiltak som følger av Vannforskriftens gjennomføring.

Vannområde Tyrifjorden

Ringerike er en kommune som historisk har mye av sin utvikling knyttet til vassdragene, og aktiviteter i kommunen har i stor grad påvirket vannkvaliteten i vannforekomstene. Mye vann renner gjennom kommunen fra Tyrifjordens store nedbørfelt (9808 km²). De regulerte elvene Begna og Randselva drenerer hoveddelen av Tyrifjordens nedbørfelt.

I gjennomsnitt er vannkvaliteten på vannforekomstene i Vannområde Tyrifjorden innenfor Ringerike ganske bra. Unntak er blant annet Steinsfjorden og noen bekkedrag i forbindelse med gammel gruveaktivitet.

Jordbruk.

I de siste 10 årene har det blitt gjennomført mange tiltak for å redusere næringstap og avrenning fra jordbruk, blant annet ved et godt utviklet fangdamsystem. Vedlikehold av disse anleggene og en videre utvikling når det gjelder bruk av dyrkingssystemer med minst mulig næringsavrenning, er av avgjørende betydning for Steinsfjordens utvikling mot en bedring av vannkvaliteten.

Til tross for tiltakene er avrenning fra jordbruket fortsatt en utfordring for forvaltningen av vassdraget.

Ringerike kommune mener det er viktig med målrettet bruk av Regionale miljøprogrammer (RMP) og en aktiv bruk av Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) for kontinuerlig å bedre situasjonen når det gjelder landbrukets påvirkning av ulike vannforekomster.

Spredte avløp

Dokumentet på peker at Vannområde Tyrifjorden er til dels sterkt påvirket av spredte avløp. Ringerike kommune har utarbeidet en detaljert plan for opprydding i avløp fra spredt bebyggelse. Det er svært viktig at dette arbeidet videreføres.

Menneskelig aktivitet

I Holleia er det en lang historie med gruvedrift, og påvirkning på vann fra gamle gruvetipper. Blant annet Åsterudtjern og Langdalstjern og bekker i tilknytning til disse er betydelig påvirket, og denne påvirkningen bør kartlegges. Treforedlingsindustrien i vassdraget ovenfor Hønefoss har sluppet mye kvikksølv i elvene tidligere, og det er dype sedimentlag ved Storelvas utløp i Tyrifjorden.

Av mulige ukjente påvirkninger, er det grunn til å være oppmerksom på nedgravd giftig avfall på gamle industritomter, nedlagte militærforlegninger og tidligere søppelfyllinger.

Ringerike kommunen er et trafikk-knutepunkt, der veier som E16, RV7 og RV35 og jernbane, som Bergensbanen, Randsfjordbanen og Roalinja møter hverandre.

Det forutsettes at det ved utbygging og drift av transportnettet, og ved en utvidelse med Ringeriksbanen, gjøres tiltak som sikrer at Tyrifjordens framtidige vannkvalitet ikke forringes. Den lokale beredskapen i kommunene må støttes slik at den kan være så god at den er i stand til å beskytte vannforekomster mot skader ved uhell og katastrofer.

Vannområde Valdres

I tillegg til lignende utfordringer som i vannområde Tyrifjorden er det mange sterkt regulerte vassdrag i Vannområdet, med de utfordringer det fører med seg. Vassdrag som er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet (f eks kraftutvinning) kan defineres som «sterkt modifisert vannforekomst (SMV)». I vassdrag som er definert slik, vil den samfunnsøkonomiske nytten av kraftutvinningen kunne prioriteres høyere enn å tilbakeføre til vassdragets naturlige tilstand.

Saksdokumenter

Trykte vedlegg:

1. Vesentlig vannforvaltningsspørsmål Vannområde Tyrifjorden
2. Vesentlige vannforvaltningsspørsmål Vannområde Valdres

Utrykte vedlegg:

1. Vesentlig vannforvaltningsspørsmål Vannområde Indre Oslofjord Vest
2. Vesentlig vannforvaltningsspørsmål Vannområde Bekkelagsbassenget

Ved behov for utrykte vedlegg, kontakt saksbehandler

Ringerike kommune, 15.01.2013

Wenche Grinderud
Rådmann

Virksomhetsleder: Gunnar Hallsteinsen

Saksbehandler: Astrid Ehrlinger

